

Vlaams
Parlement

vergadering **C168**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed

van 17 maart 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Open Monumentendag 2015 – 1281 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het Belgisch Commissariaat voor Internationale Expo's – 1429 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de nominatie van het Zoniënwoud voor inschrijving op de lijst van het Werelderfgoed van de Mensheid – 1301 (2014-2015)	9

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Open Monumentendag 2015 – 1281 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister-president, collega's, op 13 september wordt al voor de 27e keer de Open Monumentendag (OMD) georganiseerd. Een sterk merk, zoals we allemaal weten, hors concurrence, en zonder twijfel nog altijd zeer nodig om de zorg voor het onroerend erfgoed in de kijker te zetten. Tenminste dat principe kunnen we met ons allen delen.

De editie 2015 wordt enigszins anders dan de voorgaande edities. Er wordt niet langer thematisch gewerkt. Men wil drempels voor deelname wegwerken. Op zich heeft dat een goede bedoeling. De thema's in het verleden werkten soms te stringent en de selectie over welke monumenten in het programma werden opgenomen, was te streng.

Wie dit jaar wil deelnemen moet niet langer aansluiten. Vroeger hadden deelnemers de sluis van de lokale werking van OMD, maar men kan ook rechtstreeks aanmelden op de website van OMD met een voorstel van activiteit of van een monument dat die dag toegankelijk is. Dit kan tot vrijdag 11 september. Dat is heel dicht bij de Open Monumentendag zelf. De site krijgt dan nog een snelle update zodat de geïnteresseerde bezoeker last-minute zijn menu kan samenstellen en ook naar het toegevoegde pand op bezoek kan gaan.

Op het eerste zicht is het een goede zaak dat de drempels worden verlaagd, maar misschien gaan we nu de deur openstellen voor een te open aanpak en een oneigenlijk gebruik, omdat sommige mensen zich misschien met andere dan de goede bedoelingen die horen bij de Open Monumentendag, zullen aanmelden. Vroeger moest het via de lokale groep, meestal de dienst cultuur of een erfgoeddienst van de gemeente, vaak samen met mensen uit erfgoedverenigingen.

Ik hoop dat OMD niet verwordt tot een soort open bedrijvendag, waarop iedereen kan inschrijven en waarop bedrijven hun oudste bedrijfshal openstellen, die opfleuren met een drankstalletje en een bedrijfswinkel. Dan krijg je plots een uitbater van een brasserie die in een opgekalefaterde schuur een totaal andere doelstelling nastreeft dan die van OMD, namelijk de sensibilisering voor onroerend erfgoed, want daar gaat het over. Hier wordt het lokkertje gebruikt om de argeloze erfgoedbezoeker binnen te halen.

Drempelverlaging: ja, maar vervlakking en kwaliteitsverlies: nee. Ik zeg niet dat het zo zal worden, maar ik ben toch ongerust voor commerciële recuperatie van een aantal initiatieven.

Minister, waarom is de manier van deelnemen aan OMD zo ingrijpend vereenvoudigd? Hoe kunt u garanderen dat het niveau van wat wordt aangeboden aan de bezoeker, maar ook het niveau van de schriftuur, van de promotiematerialen, van het kader waarin de brochures en de website van OMD werden gemaakt en van heel hoog niveau waren, behouden blijven en niet worden gerecupereerd voor commerciële doeleinden?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Mevrouw Manuela Van Werde (N-VA): Ik deel de bezorgdheid van de heer Caron, namelijk dat er kwaliteitscontrole nodig is op het aanbod op de Open Monumentendag. Als er problemen zijn, dan moeten die worden gemeld en aangepakt. Dat is ook zo voor de eventuele randactiviteiten, de commerciële aspecten en de informatie die wordt meegegeven. Niet elk onderdeel van het programma is even goed gedocumenteerd. Bij de randactiviteiten moet de nadruk blijven liggen op het oorspronkelijke opzet van OMD, namelijk kennis, interesse en betrokkenheid bij onroerend erfgoed creëren bij een breed publiek. Dat daar al eens een streekbiertje bij wordt gedronken, dat is geen probleem.

Ook afwijken van de thematische aanpak hoeft niet altijd een probleem te zijn. Een thematische aanpak kan ook beperkend werken. Ik ben ervan overtuigd dat Herita beslissingen neemt op basis van de ondertussen 27 jaar ervaring van de organisatie. Dat geldt ook voor de inschrijvingsprocedure om deel te nemen.

Het is een permanente uitdaging voor Herita om een nieuw publiek aan te spreken en warm te maken voor ons historisch patrimonium. Het is vanzelfsprekend dat daar constant nieuwe strategieën voor worden ontwikkeld. Dus: vervlakking: nee, kwaliteit: ja.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: De manier van deelnemen aan OMD is niet zozeer vereenvoudigd, het is de bedoeling van Herita om de drempel te verlagen. Vanaf 2015 moeten alle openstellingen en activiteiten aan drie basiscriteria voldoen. Het eerste is het uitgangspunt dat het moet gaan om onroerend erfgoed. Twee: alle openstellingen en activiteiten vinden plaats op Open Monumentendag, zondag 13 september. Dat laat toe om eenduidig te communiceren. Drie: alle openstellingen en activiteiten moeten gratis toegankelijk zijn. Zo zullen diegenen met uitsluitend commerciële bedoelingen zich minder geroepen voelen.

Voorheen werden er inderdaad per jaar criteria opgesteld, afhankelijk van het jaarthema, in samenspraak met de toenmalige werk- en stuurgroep, waarin onder meer de provincies vertegenwoordigd waren.

Dat leidde tot nogal wat administratievergaderingen. Heel die werkgroep las het programma integraal na. Daar was een inzet voor nodig van vier voltijdse medewerkers gedurende twee maanden. Ter vergelijking: nu zal Herita de selectie kunnen doen met anderhalve medewerker gedurende twee maanden. Dat is toch een serieuze vermindering.

In dat begeleidingscomité dat vroeger bestond, werden de twijfelgevallen in groep bediscussieerd. Het begeleidingscomité hanteerde strikte richtlijnen, waardoor een aantal organisatoren uit de boot vielen. Activiteiten die niet aan de richtlijnen voldeden, werden geschrapt en dat leidde vaak tot frustraties. Er ontstond een beetje een sfeer van een ivoren toren, van uitsluiting. Herita wil komen tot een omgekeerde aanpak: aanmoedigen in plaats van strikte criteria die uitsluitend werken. De bedoeling is dat iedereen die aan die basisvoorwaarden van onroerend goed voldoet – het gaat over bescherming of iets wat minstens op de inventaris staat neem ik aan – op één zondag, gratis, in aanmerking komt.

Open Monumentendag bewijst jaar na jaar dat er een groot draagvlak is voor erfgoed. Ik stel ook vast dat monumenten die afwijken van de klassieke 'erfgoedplaatsen', drempelverlagend zijn en vaak nieuwe potentieel geïnteresseerden kunnen aantrekken, vaak jonge mensen, die op een attractieve manier met de rijkdom van erfgoed in contact gebracht worden.

De beleving van ons erfgoed gaat natuurlijk veel verder dan alleen maar de huidige deelnemers van Open Monumentendag. Er is een groot potentieel dat we nog moeten kunnen aantrekken. Daarom worden een aantal drempelverlagende principes ingebouwd om meer monumenten, al dan niet eenmalig, te laten openstellen. Herita wil heel actief blinde vlekken benaderen om nog meer openstelling te stimuleren overal in Vlaanderen. Heel concreet wordt het inschrijvingssysteem van Open Monumentendag meer open. Op die manier krijgt elke erfgoedbezitter de mogelijkheid om in te schrijven. Er wordt met zes categorieën gewerkt in plaats van een meer beperkend centraal thema. De categorieën blijven voldoende sturend zodat het opzet van Open Monumentendag duidelijk blijft. Ze zijn voor de bezoeker ook een handig selectie-instrument om de sites te gaan bezoeken die beantwoorden aan het interesseveld van de bezoeker.

Ik som de zes categorieën op. Een verborgen parel: dat gaat om exclusief, onbekend erfgoed dat zeer uitzonderlijk of tot nu toe nog nooit opengesteld werd. Een klassieker: bekend erfgoed, maar daarom nog niet minder waardevol. Een vergeet-mij-nietje: klein erfgoed, ergens aanwezig in het straatbeeld, onbekend. Herbestemming restauratie: hedendaags gebruik van erfgoed sites. Europees thema 15: de rode draad doorheen het Europese OMD-programma is industrieel en technisch erfgoed. Gezinnen met kinderen: openstelling en activiteiten waar iets bijzonders wordt georganiseerd voor de erfgoedzorgers van morgen.

Zolang de activiteit voldoet aan de drie al vermelde basisvoorwaarden worden ze in het programma opgenomen.

Met de wijziging in 2015 biedt Herita ook een antwoord op de belangrijkste verzuchtingen, soms zelfs frustraties die bij de lokale organisatoren al een aantal jaren leefden. Het zijn zij tenslotte die instaan voor de organisatie. Zij zijn het die ook die talloze vrijwilligers aanbrengen om die dag tot een goed einde te laten komen.

Er worden in de verschillende fases van het traject van Open Monumentendag, zowel proactief als evaluatief garanties ingebouwd om de kwaliteit van Open Monumentendag te behouden. Herita investeert sterk en heel duidelijk in het informeren van de sector over de doelstellingen, de principes en de criteria. Er is een informatiebrochure met voorbeelden, die nu al online consulteerbaar is en uitnodigt om er kennis van te nemen. De zes categorieën waarbij de inschrijver bepaalt waaronder zijn erfgoed valt, zijn duidelijk aan kwaliteitsvol erfgoed gelinkt en passen binnen de strategie van het erfgoedbeleid in Vlaanderen.

Het open inschrijvingssysteem wordt ontwikkeld naar het voorbeeld en in samenwerking met het inschrijvingssysteem van CultuurNet UiT in Vlaanderen, een referentie die al haar relevantie bewezen heeft. Er blijft een meer beperkte screening bestaan van het aanbod, zoals ik al zei, namelijk een toetsing aan de drie basiscriteria. Herita staat open voor zaken die een breder publiek aanspreken, maar de basis blijft absoluut erfgoed, met de criteria die ik heb opgesomd. Wat niet op Open Monumentendag thuishoort, zal dus ook gemotiveerd teruggestuurd worden en uit het aanbod gehaald worden. Enkel kwaliteitsvolle initiatieven die zich tijdig aanmelden, namelijk tegen 17 mei, worden mee opgenomen in de nationale promotiecampagne. Dat laat toe dat Herita die toetsing aan die drie criteria doet.

Collega's, het spreekt vanzelf dat er na Open Monumentendag in september een grondige evaluatie zal gebeuren van de impact van deze nieuwe strategie, zowel inzake kwaliteit van het aanbod als inzake het aantal, het profiel en de tevredenheid van de bezoekers.

Ik stel voor dat we de nieuwe drempelverlagende aanpak, de meer open en bredere aanpak, die toch garanties biedt op kwaliteitsvol erfgoed, positief tegemoet treden, zoals collega Van Werde dat ook deed, en er niet te zeer van

uitgaan dat het maar goed kan zijn als er heel strikte regels en criteria worden bepaald die restrictief werken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister-president, mij gaat het niet om restrictieve regels, want ik ben ook voor drempelverlaging, dat weet u. Het gaat erom dat we zeker het kwaliteitsniveau op peil moeten houden. Maar goed, het zal nadien worden geëvalueerd. Dat zien we dan wel.

Een bekommernis die ik in dezen nog wil meegeven, is het verband tussen de individuele aanmelding en de lokale organisatoren. Heel veel van het succes van Open Monumentendag hangt af van de lokale, gemeentelijke trekkers in dat verhaal, die erfgoedverenigingen, die cultuurdiensten en die erfgoeddiensten. Zij maken samen een programma, met aparte flyers voor de gemeente, ze zorgen voor vlaggen en houden toezicht op de monumenten die worden opengesteld. Zij maken een selectie. Tot 11 september kan men een lijst aanmelden. Als die dan wordt opzijgeschoven ten voordele van een aanbod dat buiten het blikveld van de lokale werkgroep valt, dan leidt dat tot frustratie. En dat kan de vraag oproepen of het zin heeft om nog iets te ondernemen. Minister-president, men mag niet onderschatten hoe belangrijk het is om ervoor te zorgen dat de lokale groepen de trekkers van de Open Monumentendag blijven. Zonder lokale groepen krijg je een verzameling van privé-initiatieven, en heb ik grote twijfels of die ervoor zullen zorgen dat het draagvlak voor onroerend erfgoed zal verhogen.

Akkoord, het mag allemaal wat lossier. Ik ga ermee akkoord om drempels weg te nemen. Ik kan ook begrijpen dat de aanpak niet noodzakelijk stringent thematisch moet zijn. Experimenten moeten mogelijk zijn. Die zes categorieën zijn uitdagend en interessant. Ik ben geen voorstander van centrale sturing, maar van het in belangrijke mate steunen op gemeentelijke, lokale groepen die de Open Monumentendag trekken. Zij zijn in zekere zin sluiswachters voor het lokale niveau, terwijl het nationale niveau voor een tweede screening zorgt. We zullen zien wat de toekomst brengt, en ik hoop alleszins dat het succes nog groter is dan vroeger het geval al was.

Mevrouw Manuela Van Werde (N-VA): Ik sluit me daarbij aan. Ik hoop dat er in het najaar of misschien wat later een positieve evaluatie komt en kijk ernaar uit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het Belgisch Commissariaat voor Internationale Expo's – 1429 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire (N-VA): Voorzitter, minister-president, collega's, mijn vraag gaat over het Belgisch Commissariaat voor Internationale Expo's. In het verleden werd er voor elke expo een aparte structuur opgericht. In 2011 behaagde het de federale overheid om daartoe een permanente structuur op te richten, met de naam Belgisch Commissariaat voor Internationale Expo's. Vlaanderen is bij die oprichting nooit formeel betrokken geweest, maar kreeg achteraf, via Flanders Investment & Trade (F.I.T.), een deel van de factuur toegeschoven. Het grootste probleem is evenwel dat het commissariaat een valse start heeft genomen, met de expo in Shanghai (2010) en de afwikkeling ervan.

Men herinnert zich nog wel de saga van de bouw en de verkoop van het Belgisch paviljoen. In het 169e blunderboek van het Rekenhof is men scherp voor alles wat daar is gebeurd. Ik herinner er nog even aan, en ik citeer: "Het komt erop neer dat de regelgeving bijna nergens werd gevolgd en dat de boekhouding dermate niet in orde bleek te zijn dat een controle van de financiën gewoon onmogelijk bleek. De uitgaven gebeurden buiten begroting, medewerkers kregen bonussen van 10.000 euro zonder duidelijke motivatie, de boekhouding was onoverzichtelijk, sponsorcontracten werden mondeling geregeld en sponsorgelden werden niet of slechts gedeeltelijk betaald, de wet op de Openbare Aanbestedingen werd niet gerespecteerd, de bouw en de verkoop van het paviljoen gebeurde niet zoals vastgelegd in het contract. (...)"

Samen met collega's in het federale parlement heb ik besloten om hierover elk jaar een vraag te stellen. Steeds opnieuw is de conclusie immers dat er weinig of toch onvoldoende vooruitgang wordt geboekt. Ik herlas het verslag van vorig jaar. Het is grappig wat voormalig minister-president Peeters me toen zei: "U stelt mij elk jaar een vraag daarover. U hebt mij niet gezegd wie de vraag in 2015 zal beantwoorden." Ik antwoordde hem: "Minister-president, ik heb begrepen dat u er nog altijd zin in hebt." Waarop hij repliceerde: "Misschien ben ik niet de enige. Wait and see." Het illustreert de volatiliteit van het politieke bedrijf.

In februari 2014 zei voormalig minister-president Peeters ook dat zijn diensten contact hadden opgenomen met het Belgisch Commissariaat voor Internationale Expo's. Daaruit bleek dat er wijzigingen waren aangebracht aan de werking van het commissariaat, op basis van de aanbevelingen van het Rekenhof. Eindelijk, zou ik zeggen. Men was op dat moment volop bezig met de oprichting van een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. De minister-president liet ook verstaan dat, hoewel een eerste vastlegging vanwege de Vlaamse Regering voor een bedrag van 700.000 euro reeds was gebeurd, de bijkomende bedragen voor de begrotingen 2014 en 2015 enkel ter beschikking zouden worden gesteld aan het commissariaat-generaal voor de komende wereldtentoonstelling in Milaan als vooraf een samenwerkingsakkoord kon worden gesloten tussen het commissariaat-generaal, de federale overheid en de gewesten en gemeenschappen over hun respectieve bijdragen en financiële inbreng aan de deelname van België aan de wereldtentoonstelling van 2015. Die wereldtentoonstelling begint op 1 mei en sluit af op 31 oktober. Het thema ervan is 'Voedsel voor de planeet, energie voor het leven'.

In oktober 2014 werd het 171e blunderboek gepubliceerd en daarin staat geen vermelding meer naar het Belgisch Commissariaat voor Internationale Expo's, wat mij doet hopen dat er een positieve evolutie is en dat men voldoende rekening heeft gehouden met de opmerkingen die het Rekenhof in het verleden heeft gemaakt.

Minister-president, hoe staat het met het voorgenoemde samenwerkingsakkoord? Kunt u een overzicht geven van de stappen die werden gezet met het oog op een degelijker financieel beheer van het Belgisch Commissariaat? Hoe staat het met de Vlaamse bijdrage die in 2014 werd uitbetaald?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Van Overmeire, ik verheug me al op uw jaarlijks terugkerende vraag, tenzij ik u vandaag een afdoende antwoord geeft dat u geruststelt voor de rest van de regeerperiode.

Het Commissariaat-Generaal van de Belgische regering voor de wereldtentoonstelling Milaan 2015 baseert zich voor zijn algemene werking op het principeakkoord dat is gesloten tussen de federale overheid en de deelstaten op 6 maart 2013. Wat Vlaanderen betreft, is er op 16 december 2013, aanvullend op

het principeakkoord tussen de federale overheid en de deelstaten, een samenwerkingsprotocol gesloten tussen F.I.T. en het Commissariaat-Generaal met betrekking tot de organisatie van de wereldtentoonstelling van Milaan in 2015.

Het Commissariaat-Generaal heeft bij monde van Leo Delcroix aan de deelstaten te kennen gegeven dat het de bedoeling is van vicepremier Kris Peeters om in overleg met het Commissariaat-Generaal enkele punten over de expo's op het Overlegcomité te brengen voor 30 april 2015, met de specifieke bedoeling om voor Milaan een afzonderlijk protocol op te stellen tussen de federale overheid en de gewesten. We denken dat dit niet nodig is. F.I.T. heeft een aanvullend protocol gesloten op dat principeakkoord. Dat is voor de andere gewesten nog altijd niet gebeurd. We zullen zien wat de vicepremier voorstelt. We hebben in elk geval gezegd dat er vooraf het best een vergadering plaatsvindt om te zien wat de intenties zijn.

Het is de federale overheid, in het bijzonder de FOD Economie, die verantwoordelijk is voor de opvolging van het financieel beheer vanwege het Commissariaat-Generaal voor de wereldtentoonstelling Milaan 2015. Een rekenplichtige boekhouder van de financiële dienst van de FOD Economie, die los staat van het projectsecretariaat, volgt de financiële evolutie van het dossier op en rapporteert daar geregeld over aan het Rekenhof, om de drie maanden.

De gewesten hebben er bij het commissariaat op grond van de bepalingen in het protocol op aangedrongen dat de boekhouding voor de wereldtentoonstelling door een onafhankelijk bureau zou gebeuren. Leo Delcroix heeft laten weten dat er in dit verband een overeenkomst is gesloten voor de boekhouding van het paviljoen met Axia. Axia verzorgde in het verleden al de boekhouding van het Belgisch consulaat-generaal te Milaan en verzorgt op dit ogenblik de boekhouding van de Belgische ambassade te Rome. We hebben dat nog eens gecontroleerd op het kabinet-Peeters. Dat bevestigde inderdaad de overeenkomst met de externe accountant.

De bijdrage van Vlaanderen ligt vast op 2.100.000 euro. Met het projectsecretariaat zijn afspraken gemaakt in de samenwerkingsovereenkomst met betrekking tot de uitbetaling. In afwachting van verder overleg voor de laatste schijf, heeft F.I.T. op 18 december 2014 een addendum toegevoegd aan het protocol tussen F.I.T. en het Commissariaat-Generaal om de voorschotten die al zijn afgesproken in 2014, te regelen. Het gaat over een bedrag van 870.000 euro. Nu is er al vastgelegd: 700.000 euro in 2013, 870.000 euro in 2014, en in 2015 is nog 530.000 euro vast te leggen.

In 2013 is er 700.000 euro betaald, en in 2014 600.000 euro. Er wordt nog 270.000 euro – het saldo van de vaststelling in 2014 – betaald voor eind maart 2015. Dan zal de 530.000 euro slotbetaling ook nog gebeuren, maar dat bedrag moet nog worden vastgelegd.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord, maar ik weet niet of het mij volledig geruststelt. Ik weet niet of een gerustgesteld volksvertegenwoordiger een goede zaak is. Ik heb de indruk dat het toch de goede kant opgaat na de herhaaldelijke opmerkingen dat het oneindig lang duurde. In de eerste fase zei men: ja, dat moet je begrijpen, zo'n internationale expo staat buiten de normale regels en op het terrein kun je niet verwachten dat we de strenge regels van het thuisfont toepassen.

Die eerste verdedigingslijn is opgegeven en nu begrijpt men toch dat men aan een aantal evidente regels moet voldoen. Ik ga ervan uit dat de aanstelling van een onafhankelijk bedrijf voor de boekhouding en de samenwerkingsovereenkomsten

geruststellende factoren zijn. Op dat vlak wacht ik met belangstelling de verdere ontwikkeling af.

Zijn er dan ook afspraken gemaakt over de zichtbaarheid van de gewesten en gemeenschappen in het Belgische paviljoen in Milaan? Ik herinner me dat het eerst de bedoeling was dat Vlaanderen met een aantal andere topregio's in een apart paviljoen zou staan in Milaan. Nadien is die piste verlaten. Nu zijn we teruggevallen op het Belgische paviljoen. Het is bijzonder belangrijk dat als we zulke bedragen uittrekken – meer dan 2 miljoen euro –, er voldoende zichtbaarheid en voldoende return is.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Van Overmeire, u hebt gelijk, een volksvertegenwoordiger mag nooit gerustgesteld zijn, zelfs niet door een minister-president van dezelfde partij. Hoogstens een vorm van tijdelijke rust kan ik u toewensen.

Naast het onafhankelijke accountantbureau is er ook de driemaandelijke rapportering aan het Rekenhof. Dat zou toch van aard moeten zijn dat daar voldoende controle op is. Het is een federale verantwoordelijkheid. Het valt onder de FOD Economie. Voor Milaan is afgesproken dat het in één paviljoen is, maar dat er een duidelijke visibiliteit is van de Vlaamse bijdrage, ook inzake communicatie. Dat ligt vast in het protocol.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de nominatie van het Zoniënwoud voor inschrijving op de lijst van het Werelderfgoed van de Mensheid – 1301 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi (sp.a): Minister-president, begin deze maand kregen wij een mooie mededeling van de UNESCO. Het unieke beukenwoud van het Brusselse Zoniënwoud, ook wel het kathedraalwoud genoemd, prijkt op een shortlist met 33 ongerepte Europese beukenwouden die kans maken op een erkenning als werelderfgoed. Deze shortlist kwam er op aangeven van de UNESCO zelf, dat in 2007 en 2011 al beukenwouden in de Karpaten en Duitsland erkende, en graag een netwerk wil opbouwen van alle types van ongerepte beukenwouden in Europa. Als Brusselse ben ik daar heel erg voor.

In oktober stelden het Vlaamse, Waalse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, mooi op tijd, het beukenwoud kandidaat. U weet dat dit gezamenlijk moest gebeuren, aangezien het Zoniënwoud zich over de drie gewesten uitspreidt: 38 procent wordt beheerd door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, 56 procent door het Vlaamse Gewest, 6 procent door het Waalse Gewest.

In januari 2016 moeten de definitieve nominatiedossiers worden ingediend. In 2017 valt het verdict en weten we of België met het beukenwoud van het Zoniënwoud een eerste natuurlijke UNESCO-erkenning in de wacht sleept. Op dit ogenblik bestaat het Belgische UNESCO-lijstje immers alleen uit culturele trekpleisters als de begijnhoven, de Brusselse Grote Markt en het historische centrum van Brugge. De uitnodiging met betrekking tot beukenwouden van de UNESCO was welkom, want de erkenning van het Zoniënwoud ligt al erg lang op

tafel in dit parlement. Nu blijkt dat alles best vlot vooruit kan gaan als er een deadline wordt gesteld, ook als er een samenwerking tussen drie gewesten nodig is. Politieke wil heeft soms een duwtje in de rug nodig.

De erkenning van het beukenwoud zou een bijzonder goede zaak zijn, want de beuk wordt bedreigd. Leefmilieu Brussel stelt dat de beuk zich in onze contreien in de loop van de eenentwintigste eeuw alsmäär moeilijker zal aanpassen aan de stijging van de gemiddelde temperatuur van onze planeet. Het Intergovernmental Panel on Climate Change voorspelt voor de toekomst een klimaatstijging, krachtigere stormen en hogere frequentie van extreme weersomstandigheden: allemaal factoren waaraan de beuken in het Zoniënwood gevoelig zijn.

Een van de mandaten van de UNESCO is om aandacht te besteden aan dreigingen zoals deze en erop toe te zien dat monumenten en landschappen worden bewaard. Een erkenning kan dus een manier zijn om aandacht te creëren voor de beschermingsbehoeften van dit unieke kathedraalwood. Er moet weliswaar een onderscheid worden gemaakt tussen het dossier voor de erkenning van het beukenwood als natuurlijk erfgoed, waarin nu de eerste horde is genomen, en de erkenning van het volledige Zoniënwood als cultureel-natuurlijk erfgoed.

Wie zich door het Zoniënwood laat gidsen, ontdekt immers dat niet alleen de natuur er een troef is. De wereldvermaarde mysticus Jan van Ruusbroec schreef er in de 14e eeuw zijn mooiste teksten, in de priorij die nu is omgetoverd tot het Bosmuseum. Bovendien bevinden er zich tal van historische en archeologische sites: grafheuvels, het prehistorische kamp van Bosvoorde, het kasteel van Drij-Borren, het Rood Klooster enzovoort. Nabij de hippodroom van Groenendaal werd tijdens de Eerste Wereldoorlog een ontmijsingssite geïnstalleerd waar krijgsgevangenen munitie controleerden en tot ontploffing brachten.

Minister-president, met al die elementen kan toch een behoorlijk dossier worden opgesteld, maar ik lees dat het studiewerk voor dit type erkenning nog moet beginnen. In uw beleidsnota stelt u dat de inventarisatie van het Zoniënwood past binnen het plan om extra aandacht te besteden aan de projecten met een hoge erfgoedwaarde en waar maximaal effect kan worden bereikt in het vrijwaren van erfgoedwaarden. Het Zoniënwood is al sinds 1959 beschermd door een koninklijk besluit, dat u wilt actualiseren.

In uw nota stelt u vervolgens dat u het inventariseren van houtige beplanting met erfgoedwaarde wilt integreren met de beschrijving van historische tuinen en parken binnen deze projecten. Ik vind echter geen specifieke referentie aan de historische en archeologische kwaliteiten van het Zoniënwood. Nochtans is reeds op 28 april 2011 in dit parlement een resolutie aangenomen waarin aan de Vlaamse Regering wordt gevraagd om het Zoniënwood voor te dragen vanwege zowel de cultuurhistorische, ecologische als belevingswaarde ervan. Zo kunnen al deze facetten voor het grote publiek worden bewaard.

Minister-president, hoe ziet u het traject voor de erkenning van het beukenbos van het Zoniënwood als natuurlijk erfgoed? Is het haalbaar om tegen januari 2016 met de drie gewesten tot een definitief nominatiedossier te komen? Wordt er ondertussen ook werk gemaakt van de erkenning van het volledige Zoniënwood als cultureel-natuurlijk erfgoed? Zo ja, is hiervoor een tijdstraject opgesteld?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Mevrouw Manuela Van Werde (N-VA): Minister-president, we zijn allemaal overtuigd van de waarde van het prachtige Zoniënwood. Mevrouw Idrissi verwees naar de resolutie die hier in 2011 is aangenomen, waarin werd gevraagd om het

Zoniënwoud voor te dragen door zijn unieke karakter inzake natuur- en cultuurhistorische waarde.

Er zijn inderdaad twee dingen. In eerste instantie heeft collega Idrissi het over de kandidatuurstelling van delen van het Zoniënwoud als natuurlijk erfgoed. Ik kijk uit naar uw antwoord op die vraag, minister-president. Maar in onze ogen veel belangrijker, is het dossier voor de erkenning van het totale woud als cultureel natuurlijk erfgoed. Als het Zoniënwoud een dergelijke erkenning zou halen, wordt het de twaalfde Belgische vermelding op de UNESCO Werelderfgoedlijst, bij onder andere de Vlaamse begijnhoven, de belforten, de beiaarden enzovoort.

Blijkbaar staat het dossier nog in zijn kinderschoenen. Minister Schauvliege zei eind oktober dat daarover nog niets beslist is en dat er alleen sprake is van een intentieverklaring, eerder dan van een kandidatuur. Volgens de minister moet de Vlaamse Regering in de komende jaren eerst alle aspecten bestuderen. Het lijkt dus een beetje dat alles weer op de lange baan wordt geschoven. Vandaar dan ook mijn bijkomende vragen. Welke stappen zijn er al gezet voor de kandidatuurstelling van het volledige Zoniënwoud als werelderfgoed? Heeft de Vlaamse Regering al beslist om het dossier in te dienen? Klopt het, zoals minister Schauvliege zegt, dat het nog jaren zal aanslepen voor er een dossier ingediend kan worden?

Het Zoniënwoud krijgt ook een aantal vermeldingen in de landschapsatlas. Er zijn bijvoorbeeld twee ankerplaatsen aangeduid: het Zoniënwoud tussen Hoeilaart en Sint-Genesius-Rode en het Zoniënwoud noordoost, het Kapucijnenbos, het Bos van Marnix en het Arboretum van Tervuren. Overweegt u de aanduiding van het volledige Zoniënwoud of van delen ervan als erfgoedlandschap door de opmaak van een gewestelijk RUP?

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

De heer Joris Poschet (CD&V): Dank u wel, collega Idrissi, voor deze vraag. Als inwoner van Watermaal-Bosvoorde, waarvan de naam al veel zegt en waarvan twee derde wordt bedekt door het prachtige kathedraalwoud, vind ik dit een belangrijke vraag. Uiteraard ligt de essentie in een goed beheer en een bescherming door de drie gewesten zelf. De erkenning door UNESCO als erfgoed, zal daar enkel een extra glanslaagje op leggen, maar de fond ligt bij de erkenning door de drie gewesten en de bescherming van het woud in zijn geheel.

Het Vlaams Parlement heeft op voorstel van mijn voorganger Paul Delva in juni 2011 hierrond al een voorstel van resolutie goedgekeurd. Het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement is gevolgd en wat later is ook Wallonië mee op de trein gesprongen. Mijn vraag is wat de stand van zaken en de timing is inzake de aanvraag tot opname op de UNESCO-lijst.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, er zijn twee sporen. Er is het Europese spoor, het spoor van de natuur, en het intra-Belgische spoor, vooralsnog uitsluitend een spoor van erfgoed. Eventueel wordt dat ook een gemengd spoor. Het is belangrijk dat u dat onderscheid maakt.

Mevrouw Idrissi, januari 2016 is inderdaad niet meer zo ver af, maar ik heb er vertrouwen in dat dit dossier tijdig ingediend kan worden. Voor het Europese dossier, dus het natuurdossier, dat geen intra-Belgisch dossier is, gaat het over een participatie aan een nominatie met elf Europese landen. Daar is de coördinator Oostenrijk. Het is op dit ogenblik wachten op de concrete aanvulling van dat gezamenlijke Europese nominatiedossier en wachten op de instructies van de Oostenrijkse coördinator. Dat is een beetje jammer, ik kom daar straks op terug. Wij proberen daarin vooruitgang te krijgen. In afwachting van die

instructies uit Oostenrijk, is er dan langs Vlaamse, Waalse en Brusselse zijde al gestart met het bij elkaar brengen van alle beschikbare informatie. Voor kennis die ontbreekt, is er ondertussen minstens door mijn administratie een onderzoekstraject opgestart. Ik kom hier ook nog op terug.

Over de bijdrage aan dat Europese nominatiedossier zijn tussen de drie gewesten goede afspraken gemaakt. Het zou dus geen probleem mogen zijn om begin 2016 een nominatiedossier af te ronden. Dat is ook het engagement dat ik samen met mijn vijf collega-ministers genomen heb in de intentieverklaring van 25 oktober 2014. Deze intentieverklaring bevat twee onderdelen: het traject voor deelname aan het eerste Europese, natuurlijke spoor en de krijtlijnen voor een tweede culturele en louter intra-Belgische werelderfgoednominatie.

Ik begin met het tweede spoor, omdat dit het spoor is dat het langste leeft binnen dit huis en op het Vlaamse niveau. U hebt het al gezegd: het Vlaams Parlement heeft op 22 juni 2011 een resolutie aangenomen betreffende het voorstellen aan de UNESCO om het Zoniënwoud in te schrijven op de lijst van het Werelderfgoed van de Mens. Ook het Brusselse Hoofdstedelijke en het Waalse Parlement namen respectievelijk in 2010 en 2013 gelijkaardige resoluties aan.

Naar aanleiding van die resoluties is vanaf 2013 een overleg opgestart op het niveau van de kabinetten van de bevoegde ministers voorgezeten door het kabinet-Picqué, later het kabinet-Vervoort. Op dat overleg werd afgesproken dat er eerst een haalbaarheidsstudie uitgevoerd zou worden. Op ambtelijk niveau werd in de loop van 2013 een bestek voor een dergelijke opdracht uitgewerkt, maar nooit uitgestuurd. Het bleek immers moeilijk om tussen de drie gewesten concrete afspraken te maken over de financiering van de studie. Het Brusselse Gewest wilde financieel niet participeren.

Bovendien was er langs Brusselse zijde – onafhankelijk van de vraag om een werelderfgoednominatie te overwegen – een landschapsstudie voor hun deel van het Zoniënwoud besteld. Men wilde deze studie afwachten omdat ze aanknopingspunten en zinvolle informatie zou aanleveren voor een eventueel UNESCO-dossier, wat ook het geval was. Aan Vlaamse zijde werd geoordeeld dat een gelijkaardige studie best ook voor het Vlaamse deel van het Zoniënwoud opgemaakt zou worden.

Op deze stand van zaken is dit tweede, louter Belgische spoor in de eerste helft van 2014 blijven steken. Er bereikten ons toen berichten over een mogelijke Europese werelderfgoednominatie rond beukenwouden, waarin het Zoniënwoud genoemd werd.

Het eerste spoor, zijnde het Europese spoor voor de werelderfgoednominatie van de beukenwouden, is recenter. Pas begin 2014 werden het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en zijn Waalse tegenhanger gecontacteerd door Duitse onderzoekers. Zij waren aangesteld door de Duitse overheid om na te gaan met welke Europese beukenbossen en -wouden het reeds door de UNESCO erkende werelderfgoed 'Ongerepte beukenwouden in Duitsland en de Karpaten' zou kunnen worden uitgebreid.

Het onderzoek naar de verdere uitbreiding werd door Duitsland gefinancierd. Methodologisch werd Europa onderverdeeld in verschillende klimaatzones, met overeenkomstige verschillende beukenbostypologieën. In elk van deze zones gingen de onderzoekers op zoek naar representatieve of meest bijzondere vertegenwoordigers. Voor de Atlantische zone werden na een uitgebreide inventarisatie twee beukenwouden in overweging genomen, met name het Zoniënwoud in België en New Forest in het Verenigd Koninkrijk.

Toen bleek dat het Zoniënwoud aan het eind van het Duitse onderzoek nog altijd deel uitmaakte van de shortlist, hebben de Duitse onderzoekers aan het eind van vorige zomer gepolst naar de interesse voor deelname aan een Europese uitbreiding van het erkende natuurlijke werelderfgoed 'Ongerepte beukenwouden in Duitsland en de Karpaten'.

Naar aanleiding van deze vraag werd overleg gepleegd met de betrokken administraties bosbeheer en onroerend erfgoed in de drie gewesten en de bevoegde ministers. Vrij snel bleek dat er wel degelijk bereidheid was om met de meest gave delen van het woud mee te stappen in een Europese natuurlijke werelderfgoednominatie.

Dat gezamenlijke engagement werd verankerd in een intentieverklaring, die op 25 oktober 2014 werd ondertekend door de drie ministers bevoegd voor bosbeheer en de drie ministers bevoegd voor onroerend erfgoed. In deze intentieverklaring zijn afspraken opgenomen rond coördinatie door het Agentschap voor Natuur en Bos, over de verdeelsleutel bij eventuele kosten enzovoort.

De intentieverklaring zet ook de krijtlijnen uit om het tweede culturele en louter Belgische spoor aan te vatten. Ik ga hier zo dadelijk dieper op in. Ik merk hier graag ook nog op dat onze Britse collega's beslist hebben om niet deel te nemen aan de gezamenlijke Europese nominatie van beukenwouden.

Ik kom nu terug op uw vraag over het traject en de haalbaarheid. Het traject om het Zoniënwoud, samen met 32 andere bossen, te laten erkennen als natuurlijk werelderfgoed, omvat uiteraard in de eerste plaats de opmaak van het nominatiedossier. Hiervoor moet het geijkte sjabloon gebruikt worden dat binnen de Werelderfgoedconventie wordt gehanteerd. Dit sjabloon omvat negen vaste hoofdstukken. Voor een aantal van deze hoofdstukken kan rechtstreeks worden geput uit de reeds ingediende dossiers voor de beukenwouden in Duitsland en de Karpaten. Andere elementen zijn inderdaad site-specifiek, en zullen moeten worden uitgeschreven voor het Zoniënwoud.

De betrokken administraties beschikken wat dat betreft al over veel informatie. Er is bijvoorbeeld de reeds aangehaalde Brusselse landschapsstudie, langs Vlaamse zijde het bosbeheersplan, er zijn ontelbare historische kaarten en studies van diverse omvang, van bescheiden eindwerken tot hele doctoraten enzovoort.

Al die gegevens, die vaak ook fysiek verspreid zitten bij de verschillende betrokken diensten maar soms ook bij andere instellingen, moeten dus worden samengebracht. Daar zijn zowel het agentschap Onroerend Erfgoed als de beheerder van het Zoniënwoud, namelijk het Agentschap voor Natuur en Bos, vandaag al mee bezig. Ze doen dat trouwens in onderling overleg, ieder vanuit de eigen opdracht en expertise, en in de beste verstandhouding.

Ik kan uiteraard geen uitspraken doen over hoe dit proces in de twee andere gewesten verloopt. Ook mijn administratie heeft daar momenteel weinig zicht op. Het is wat dat betreft, wachten op de eerstvolgende coördinatievergadering.

Ik gaf aan het begin van mijn antwoord al aan dat de timing krap is. Dat klopt, maar we vertrekken zoals aangegeven niet van een wit blad. Ik maak me dus sterk dat de deadline van januari 2016 vlot gehaald zal worden.

Mijn administratie zal er bij de Oostenrijkse coördinator nog eens op aandringen om in september al een predossier klaar te hebben, dat voor technische controle aan de UNESCO kan worden voorgelegd. Uitgaande van de technische controle eind september hebben we op dit moment nog een goede zes maanden om het dossier zelf op te maken. Dat is haalbaar.

Het agentschap Onroerend Erfgoed gaat ervan uit dat de lente gebruikt zal worden om de beschikbare bronnen en informatie in kaart te brengen en specifieke onderzoeksactiviteiten uit te voeren om eventuele lacunes te dichten. De zomer zal vervolgens dienen om de informatie te verwerken, te vertalen en in de door de UNESCO en de Oostenrijkse coördinator ter beschikking gestelde sjablonen te gieten.

Samen met de internationale coördinator zal in de zomer ook worden bepaald of de integrale bosreservaten en zones onder integraal beheer, die momenteel door de drie gewesten worden voorgesteld als mogelijke werelderfgoedzones, daadwerkelijk als dusdanig aan de UNESCO zullen worden voorgesteld. Het lijkt logisch dat er zo veel mogelijk eenduidigheid wordt nagestreefd binnen de serie van 33 bossen, en dat er dus nog bijstellingen zullen volgen.

Dan was er de vraag of er ondertussen ook werk wordt gemaakt van de erkenning van het volledige Zoniënwoud als cultureel-natuurlijk erfgoed en, zo ja, of hiervoor een tijdstraject is opgesteld.

De drie gewesten hebben inderdaad nog steeds het plan om, parallel met het Europese natuurlijke nominatietraject, ook de haalbaarheid van een afzonderlijk cultureel of gemengd (cultureel-natuurlijk) werelderfgoed dossier van het Zoniënwoud te onderzoeken. Dat is uitdrukkelijk aangegeven in de ondertekende intentieverklaring. Artikel 11 van dit document haalt aan dat "in de loop van 2015 en, indien nodig, 2016 het nodige studiewerk wordt verricht om de haalbaarheid te evalueren van een afzonderlijk cultureel of gemengd werelderfgoed dossier met betrekking tot het volledige Zoniënwoud". De intentieverklaring lijst vervolgens de drie fases in het geplande vooronderzoek op.

Ter info kan ik misschien ook kort meegeven dat de Werelderfgoedconventie drie types Werelderfgoederen kent: culturele werelderfgoederen, namelijk door mensen gemaakt, of mee door menselijke activiteiten vorm gekregen; natuurlijk werelderfgoed, namelijk ongeschonden sites, zonder of met minimale menselijke activiteit; en gemengd werelderfgoed, waarbij je zowel natuurlijke als culturele elementen aantreft.

Onder meer op basis van de gemaakte afspraken zal mijn administratie in de loop van 2015 en 2016 de landschappelijke en archeologische waarden van het Zoniënwoud onderzoeken en de cultuurhistorische relictten van het hele woud en aansluitende omgeving inventariseren. Zo zal onder meer een studie over de houtskoolmeilers worden uitgevoerd. Deze zal naast een analyse van de houtsoorten ook informatie verschaffen over de wijze waarop de mens het woud exploiteerde en ook informatie verschaffen over de metaalproductie.

Dit waarderend onderzoek zal aandacht hebben voor landschappelijke elementen, bouwkundig erfgoed en het archeologisch patrimonium. Het culturele aspect of de interactie tussen de mens en zijn omgeving zal duidelijk aan bod komen bij dit waarderend onderzoek. Hierdoor moet het mogelijk zijn de culturele waarde in beeld te brengen. Dat waarderend onderzoek vormt ten slotte de basis voor fase twee van dit project.

Mijn administratie zal ook de eventuele uitzonderlijke universele waarde van het Zoniënwoud onderzoeken op basis van een of meerdere culturele criteria die binnen het kader van de Werelderfgoedconventie gehanteerd worden. Ze zal ook nagaan of het Zoniënwoud nog voor andere internationale statuten in aanmerking kan komen.

Mijn administratie gaat ervan uit dat dit onderzoek afgerond kan worden tegen 2018. Over de gewestgrensoverschrijdende aspecten van dit onderzoek zal op korte termijn worden afgestemd met de andere gewesten. Als de conclusie van

dit onderzoek positief is, zullen nieuwe afspraken moeten worden gemaakt met de andere gewesten over de concrete voorbereiding van een culturele werelderfgoednominatie van ons land. Ongeacht een positieve of negatieve conclusie over de werelderfgoednominatie, zal alle informatie gebruikt worden om de bescherming en het beheer van het Zoniënwoud te verrijken.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi (sp·a): Minister-president, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord, dat bij momenten nogal ingewikkeld was, zodat je niet goed weet bij welke procedure je juist zit. Ik heb nog enkele bijkomende vragen. U zei dat men voor het werelderfgoed dossier een nominatiedossier moet invullen, dat er negen hoofdstukken zijn, en daar geeft u een hele uitleg bij. U zegt dat u over de timing van de andere gewesten weinig kunt zeggen omdat dat afhangt van de volgende coördinatievergadering. U geeft zelf toe dat het een krappe timing is. Wanneer is de volgende coördinatievergadering? Dan zal het al duidelijk zijn of de twee andere gewesten mee zijn en of de kans bestaat dat het nominatiedossier op tijd klaar is.

Minister-president, helemaal in het begin van uw antwoord zei u dat er een overleg is geweest met de drie gewesten over de culturele nominatie en dat het kabinet van de minister-president in Brussel de coördinatie doet, dat er een bestek is uitgeschreven voor een haalbaarheidsstudie en dat dat mank is gelopen door de betaling. Bestaat dat probleem nog altijd? Hoe denkt u daaruit te geraken? Als er een gewest niet wil betalen, dan zul je maar een zeer manke haalbaarheidsstudie hebben.

Mijnheer Poschet, het is toch wel erg dat een Dansaertvlaming de vraag moet stellen voor iemand die het woud als tuin heeft.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

De heer Joris Poschet (CD&V): Ik sta er elke dag mee op. Ik zie het Zoniënwoud vanop mijn terras.

Minister-president, ik ben wat verwonderd over de timing. In het parlement hebben we vier jaar geleden kamerbreed een resolutie goedgekeurd. Het intra-Belgisch overleg – spoor 2 – is vastgelopen in 2014, waarbij is besloten een landschapsstudie te laten doen door het ANB. Uw diensten zijn nog altijd niet begonnen aan de studie. Nu wordt een start gepland voor 2015-2016, maar het zou pas worden opgeleverd in 2018. Dan zijn we zeven jaar bezig om een landschapsstudie te maken, en dat is toch wel bijzonder lang.

Hoe staat het nu met de Waalse zijde? Gaan die dan in 2018 plots zeggen dat ze ook nog een studie willen doen? U hebt gezegd dat u daarop niet kunt antwoorden, maar u kunt uw administratie natuurlijk de opdracht geven om contact op te nemen met hun Waalse collega's om daar meer helderheid over te krijgen. Graag een heel concreet antwoord op deze twee vragen: wat met Wallonië en waarom moet die studie vier jaar duren?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: De afspraken om te komen tot een cultureel werelderfgoed dossier, waar nog studiewerk over is, zijn doorkruist door het pan-Europese plan om een natuurlijk dossier in te dienen, dat al vergevorderd was, gelet op de erkenning van Duitse wouden en de Karpaten, en dat er een Europees initiatief kwam met een coördinator. Er is afgesproken prioriteit te geven aan die pan-Europese erkenning als natuurlijk erfgoed, en dat zit in een vergaande fase. Daarvan heb ik gezegd dat de timing 2016 haalbaar

moet zijn. Het is wel wachten op de instructies, maar het ANB is daarmee klaar om, als de precieze instructies komen van Oostenrijk, dat coördinator is, het technisch dossier in te dienen. Dat wordt dan voorgelegd aan de UNESCO. En vervolgens zou dat moeten uitmonden in de timing van 2016.

Dat heeft ertoe geleid dat daar prioriteit aan is gegeven, omdat het een pan-Europees dossier is. Dat de inspanningen van het ANB en van erfgoed daarnaartoe zijn gegaan, betekent niet dat er geen werk wordt gemaakt van de erkenning als cultureel erfgoed, maar dat vergt een andere benadering omdat het gaat over erfgoed en niet over pure natuur.

Daarvan is het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de coördinator. Ik heb u verteld wat de peripetieën zijn geweest na de eerste afspraken die zijn gemaakt. Maar ik heb er vertrouwen in dat de drie gewesten, los van het Europese natuurlijke traject, daar werk van zullen maken. Dat vergt zeer grondige studies. De timing die ik heb gegeven, is de timing die het agentschap opgeeft om dat onderzoek te kunnen afronden. De timing tegen 2018 is een goede timing. Dat is de reden waarom het ene spoor wat vertraging heeft opgelopen, omdat prioriteit is gegeven aan een pan-Europees traject.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi (sp-a): Minister-president, ik heb geen antwoord gekregen op mijn concrete vraag. U hebt gezegd dat het dossier moet worden ingediend in 2016. U zegt dat de Vlaamse administratie daar goed mee bezig is en dat het zelfs in september een predossier wil indienen. Maar u zegt dat u geen zicht hebt op de andere gewesten. Daarvoor is het wachten op de volgende coördinatievergadering. Maar ik neem aan dat het dossier moet worden ingediend met de drie gewesten. Als er een gewest niet klaar is of moeilijk doet, dan komt die krappe timing in gevaar.

Ik had u concreet gevraagd wanneer die coördinatievergadering plaatsvindt, en daarop heb ik geen antwoord gekregen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Het is wachten op coördinator Oostenrijk, die we nog eens achter de veren zitten. Ik heb geen schrik dat de twee andere gewesten daar geen werk van zullen maken. Ze zijn evenzeer vragende partij, ze zullen er dus evenzeer aan meewerken. Het is nu wachten op de technische instructies van Oostenrijk om ervoor te zorgen dat conform de voorwaarden die vereist zijn om te worden erkend als natuurlijk erfgoed, het technisch dossier kan worden klaargemaakt. We hebben geen enkele indicatie dat de wil om daaraan mee te werken, in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of in het Waalse Gewest, niet meer zou bestaan, integendeel. De eerstvolgende coördinatie moet opnieuw gebeuren door Oostenrijk. Wij dringen erop aan dat dit zou gebeuren, gelet op de timing die moet worden gehaald. Ik heb aan de administratie gevraagd om opnieuw te vragen dat er snel werk van wordt gemaakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.